

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK

Utredning och tillsyn

Gustaf Lundgren

Bilaga: Nattvandring i andra kommuner i Stockholms län

Som en del av uppdraget har ett antal kommuner i Stockholms län tillfrågats angående hur de ser på nattvandringssuppdraget och hur det organiseras. Resultaten redovisas nedan.

Botkyrka

I Botkyrka har en föreningsmodell tillämpats men den kommer nu att göras om. Anledningen är att det har varit otydligt angående ersättningarna och då olika typer av belopp betalats ut. De SL-kort som nattvandrare tilldelats har också missbrukats och använts för privata resor. En ny kommunal policy för nattvandring är nu på väg att tas fram. Ett stort antal föreningar bedriver nattvandring och kommer troligtvis att få fortsätta med det, men framöver med tydligare regler.

I Botkyrka utgår nattvandringarna från kommunens fritidsgårdar, men utan att skolan spelar någon roll. Kommunens fritidsgårdar är organisatoriskt inte kopplade till skolan.

Danderyd

I Danderyd utförs nattvandring av föräldraföreningar på uppdrag av kommunen. Två fältenheter i kommunen (en på fritidssidan och en på social omsorg) samlar föräldraföreningar på kommunens skolor och ser till att dessa nattvandrare. Föräldraföreningarna sköter även distribution av information samt värvning av frivilliga. Minst två fältassistenter från kommunen är alltid med och möter upp nattvandrande grupper och ger dessa stöd och information. Kommunen arrangerar även en uppstartsträff varje termin.

Nattvandringarna i Danderyd startar varje år under påsklovet/valborg och pågår fram till skolavslutningen. Sedan sker nattvandring från skolstarten i augusti till senare på hösten. Nattvandring sker på fredagar och lördagar. Riskhelger är högprioriterade.

Danderyds kommun upplever att systemet fungerar bra och att nattvandring är en viktig del i det allmänna preventiva arbetet. Det har även noterats att nollningarna i samband med terminsstarter har minskat sedan nattvandringarna började.

Ekerö

Kommunen engagerar föräldrar via skolan och tar fram informationsmaterial som skickas ut till rektorer och föräldraföreningar. Dessa gör sedan arbetet med att engagera frivilliga.

När föräldrarna samlas för att nattvandra så tas de om hand av personal på fritidsgårdar och/eller av kommunens väktare. Muntlig uppföljning görs löpande så att kommunen får information om vad nattvandringarna ser och upplever. Nattvandringen upplevs som uppskattad, både av föräldrar och ungdomar.

På Ekerö startar nattvandringen i mitten av augusti för att pågå till slutet av november. Sedan startar man upp verksamheten igen i februari med avslut i juni efter skolavslutningen.

Haninge

I Haninge uppger kommunen att de inte har något att göra med nattvandring. Den utförs helt av frivilliga grupper som inte har något samröre med Haninge kommun.

Huddinge

I Huddinge har kommunen inget formellt ansvar för nattvandring. Kommunen stöttar dock frivilliga grupper som nattvandrare. Dessa grupper har stöd från stiftelsen nattvandring.nu.

Kommunen stöttar även genom att ge en biobiljett till alla som nattvandrare. Detta är en kostnad som varierar från år till år men som brukar ligga på ca 50 tkr/år. En mer organiserad form av föreningsmodell tillämpades tidigare men det har man nu gått ifrån.

Huddinges nattvandrare är aktiva från Valborg till och med hösten. Det handlar främst om helger.

Järfälla

I Järfälla har man upplevt problem med bristande engagemang hos föräldrar. I dagsläget organiseras nattvandringen på lite olika sätt men kommunen hoppas kunna etablera en fast modell som utgår ifrån skolorna. En föreningsmodell tillämpas för närvarande där idrotts- och kulturföreningar får 500 kronor per tillfälle. Motprestationen är tre timmars nattvandring av tre personer mellan kl 21-24.

Lidingö

På Lidingö var intresset för nattvandring länge ”vilande” tills dess att ideella krafter tog initiativ till en utbildning för intresserade föräldrar som ville gå ut och nattvandra. Ett samarbete med kommunen inleddes därmed och 40-50 personer deltog vid det första utbildningstillfället. Även polisen deltog i denna nystart¹.

2019 har intresset för att nattvandra minskat och nattvandringen är mer eller mindre beroende av en eldsjäl som gärna vill att fler gör henne sällskap².

Nacka

I Nacka betonar man gärna skolans roll i nattvandringen och det är genom skolor och fritidsgårdar som kommunen vill driva nattvandringen. Kommunen stöttar på olika sätt, men det är upp till skolorna att sköta administration och sammankallning av frivilliga.

¹<https://www.lidingo.se/toppmeny/omsorgstod/aktuellt/nyhetsarkivomsorgochstod/arkivfornyheter/stortintressefor nattvandring.5.7f8b236316052cb052519913.html>

² <https://mitti.se/nyheter/hjaltar/christel-hjalte-lidingonatten/?omrade=lidingo>

Sollentuna

Situationen i Sollentuna liknar den i Täby. Kommunen har länge ansvarat för nattvandringar, men har upplevt ett lågt engagemang och därför låtit utreda hur man kan öka engagemanget. Kultur- och fritidsnämnden har tagit över ansvaret rent organisatoriskt.

I dagsläget finns det två frivilligföreningar i Sollentuna som nattvandrar, ”Tryggt och snyggt” och ”Morsor och farsor i Sollentuna”. Nattvandringarna utgår ifrån fritidsgårdar och sker främst vid riskhelger och i samband med större evenemang.

Sundbyberg

Sundbybergs kommun organiserar inga nattvandringar utan allt sköts av fyra frivilliga grupper. Grupperna ansvarar alla för varsin kommunedel (Hallonbergen/Ör, Ursvik, Rissne och centrala Sundbyberg). Nattvandringen sker i samarbete med Nattvandring.nu.

Sundbybergs kommun har dock fältsekreterare som har ett nära samarbete med samtliga fyra nattvandrargrupper. Nattvandringen är tänkt att fungera som ett komplement till fältsekreterarnas arbete. Kommunen erbjuder även träffar och utbildningar och informerar om lägesbilden.

Vissa nattvandrare i Sundbyberg är ute året runt, andra koncentrerar sig på sommarmånaderna och riskhelgerna.

Upplands Väsby

I Upplands Väsby finns tre modeller. Nattvandring sker via skolan och via kommunens fritidsgårdar samt genom föreningsmodellen och genom eldsjälar. För skolans del finns en samordnare som ser till att lägga upp scheman där frivilliga föräldrar kan anmäla sig. Föreningar uppmuntras även att nattvandra och får 1 000 kr för varje utförd vandring.

Utöver detta uppmuntrar kommunen frivilliga till att nattvandra, något som fortfarande sker även om engagemanget avtagit på senare år.

Vallentuna

I Vallentuna har kommunen ett formellt ansvar för nattvandring och tillämpar en föreningsmodell. Kommunen delar ut ett utökat föreningsbidrag till en föreningar med barn- och ungdomsverksamhet som är villiga att nattvandra. Det rör sig om max fyra föreningar per termin som åtar sig att nattvandra ett visst antal tillfällen varje termin. Föreningen måste ställa upp med minst två nattvandrare per gång. Den totala kostnaden för kommunen är cirka 50 tkr-80 tkr/termin.

Vid varje nattvandring närvarar två fältassistenter eller fritidsledare som instruerar och ger stöd.

Både vuxna och ungdomar i Vallentuna berättar att nattvandringen gör skillnad och är uppskattad. Nattvandringen sker mellan mars till juni och september till december.

Värmdö

I Värmdö kommun sker nattvandringen på ideell basis av engagerade privatpersoner. Kommunen har ingen formell roll. Det finns två föreningar som nattvandrare, en på Ingarö och en i kommunens mer centrala delar. Nattvandringen i Värmdö är ett uppskattat komplement till socialtjänstens fältresurser. Nattvandringsgrupperna rapporterar veckovis till kommunens säkerhetssamordnare.

Nattvandringen i Värmdö sker året om, främst på helger. Tidigare nattvandrade man endast sommartid, men det visade sig finnas ett behov av vuxennärvaro även vintertid. Riskhelger är särskilt prioriterade.

Österåker

Sedan 2014 har Österåkers kommun ett formellt ansvar för nattvandring då kommunen införde en föreningsmodell. Modellen innebär att ideella föreningar eller skolklasser kan anmäla intresse för att nattvandra. Kommunen bestämde även att dela ut 250 kronor/individ med ett minimikrav på att man var minst tre personer som nattvandrade och att man var över 20 år. Ersättning skulle betalas ut i så nära anslutning till nattvandringstillfället som möjligt.

De senaste tre åren har över 200 tkr/år delats ut till nattvandrare i kommunen. 2018 låg siffran på närmare 300 tkr. Det handlade då om totalt 945 personer som nattvandrade under året vid totalt 92 tillfällen. Det har skett en stadig ökning av antal frivilliga nattvandrare sedan 2014.

Två personer från kommunen (fältarbetare eller fritidsledare) möter alltid upp nattvandrande grupper och informerar tillsammans med ett vaktbolag. Nattvandringen är uppskattad. Både vuxna och ungdomar berättar att de upplever Åkersberga centrum som tryggare när nattvandrarna är ute.

Nattvandring i Österåker sker från mars till mitten av juni. Sedan startar den igen i mitten av augusti och pågår till och med oktober. Riskhelger är särskilt prioriterade.